

Янков Валентин Олександрович

студент 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАЙНЯТОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗАСОБАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В Україні налічується близько 2,6 млн. осіб із інвалідністю, майже 80% із них – працездатного віку. Чисельність працюючих людей з особливими потребами станом на 1 січня 2017 р. становила 666,8 тис. осіб, у тому числі 533,4 тис. працездатного віку, тоді як кількість працевлаштованих на початок 2016 року становила 652,9 тис. осіб, що є меншим показником у порівнянні із 2015 роком – 742 591 працюючих. Таким чином, формально працевлаштованими є приблизно третина осіб з інвалідністю, реально ж працюють не більше 13%. У той же час стандарти Міжнародної організації праці вимагають, щоб була працевлаштована хоча б половина від загальної чисельності осіб із інвалідністю, які проживають в країні [3].

Метою професійної реабілітації є відновлення (реалізація) працездатності людини з інвалідністю в межах доступних для неї професій через поєднання заходів комплексного впливу (медичних, психофізіологічних, психологічних, педагогічних, соціальних), спрямованих на оздоровлення індивіда, формування професійно значущих функцій, адекватних можливостям профпідбору, профнавчання або перекваліфікації [2].

Забезпечити ефективність професійної реабілітації можливо лише при дотриманні таких принципів: принципу комплексності; принципу системності; принципу індивідуального підходу; принципу безперервності реабілітаційного процесу; принципу наступності в проведенні реабілітаційних заходів між різними інституціями, фахівцями; принципу своєчасності призначення і проведення реабілітаційних заходів; принципу активності реабілітанта в реабілітаційному процесі, а також активної його підтримки з боку близького оточення; принципу систематичного контролю за ходом виконання програми реабілітації й її ефективністю, при необхідності – корекція програми і її індивідуалізації; принципу цілісності.

Основними напрямками професійної реабілітації осіб з інвалідністю є:

- забезпечення людей з інвалідністю, у тому числі дітей з інвалідністю, всіма необхідними видами й обсягом реабілітаційних послуг: медичних, медико- професійних, профорієнтаційних, професійних, соціальних;

- забезпечення необхідними технічними реабілітаційними засобами для здійснення побутової активності, навчання (в тому числі професійного), трудової діяльності;

- створення сприятливих умов для всебічного розвитку, виховання, навчання дітей-інвалідів, що сприятиме формуванню їх профпридатності й оптимальної соціальної адаптації та інтеграції в соціум;

- організація професійного навчання (перенавчання) людей з інвалідністю через систему багаторівневої професійної освіти, що сприяє освоєнню затребуваних на ринку праці професій, підвищенню кваліфікації, збереженню стійкої конкурентоспроможності протягом усього професійного життя;

- формування та/або відновлення профпридатності інвалідів через вдосконалення у них професійно значущих функцій і професійно важливих якостей, професійних і соціальних навичок, необхідних для успішного оволодіння професією, адаптації в ній і ефективної трудової діяльності;

- розвиток професійних інтересів і схильностей у дітей-інвалідів відповідно до їх можливостей, створення стійких соціальних і професійних установок, мотивації на працю і професійний розвиток;

- вдосконалення та розвиток бази для професійного навчання (перенавчання), розширення переліку доступних професій для професійного навчання;

- якісне проведення оцінки профпридатності відповідно до науково обґрунтованих критеріїв вимірювання, що дозволяють визначити спектр доступних і бажаних професій для навчання людей з інвалідністю з урахуванням всього комплексу показників (стану здоров'я, рівня розвитку професійно значимих функцій, психологічних особливостей тощо);

- надання людям з інвалідністю всього комплексу профорієнтаційних послуг;

- організація реабілітаційного супроводу процесу професійного навчання, професійної адаптації та професійного становлення індивіда;

- створення безбар'єрного середовища для безперешкодного доступу людей з інвалідністю до об'єктів соціальної інфраструктури, освітніх установ, об'єктів культури;

- забезпечення інформаційного супроводу всіх аспектів і напрямків професійної реабілітації [1].

Означене коло проблем, професійної реабілітації, осіб з інвалідністю вимагає свого вирішення в межах різних соціальних інституцій, які для досягнення вагомих результатів повинні працювати в тісній взаємодії, оскільки у реалізації завдань професійної реабілітації беруть участь більше двадцяти різних фахівців, що використовують різні реабілітаційні технології, спрямовані на відновлення здібностей індивіда до побутової, суспільної, професійної діяльності, адекватної

його реабілітаційному потенціалу, з метою відновлення порушених соціальних і професійних зв'язків.

Список використаних джерел

1. Васильєва Л.П. Профессиональная реабилитация: профориентация и отбор на профессиональное обучение лиц с ограниченными возможностями / Л. П. Васильєва, К. Э. Зборовский. – Минск : ГИУСТ БГУ, 2012. – 124 с.
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 2–3. – Ст. 36.
3. Ткалич О. Працевлаштування людей із інвалідністю в Україні: формальність і реалії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/ru/pratsevlashtu-vannya-lyudej-iz-invalidnistyu-vukrayini-formalnist-i-realiyi>.

Ключові слова: соціальне забезпечення, особи з інвалідністю, працівник, зайнятість.

Науковий керівник: к. ю. н., професор Чанишева Г. І.